

Sənətin qüdrəti

Dünya memarlıq xəzinəsinə misilsiz töhfələr vermiş görkəmli sənətkar Mikayıl Ələsgər oğlu Hüseynov (bəzi mənbələrdə Useynov) mənalı bir ömür yaşamışdı. O, Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü, memarlıq doktoru, professor idi.

Londonda saxlanılmışdır. 1992-ci ilin iyun ayında görkəmli memar Mikayıl Hüseynov Beynəlxalq Memarlar Akademiyasına (BMA) fəxri üzv seçilib.

Mikayıl Hüseynov həm də tədqiqatçı-alim idi. O, memarlıq sənətinin tədqiqi, bu elm sahəsinin inkişafı üçün çox işlər görüb. Azərbaycan memarlığının dünya mədəniyyətinəki yerini və rolunu müəyyən edib. Ustad sənətkar uzun illər Azərbaycan memarlarının yaradıcılıq ittifaqına rəhbərlik edib. Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyası Arxitektura və İncəsənət İnstitutunun direktoru olduğu dövrdə onun rəhbərliyi altında bu sahənin neçə-neçə mütəxəssisi püxtələşib. Səhsiz-hesabsız fəxri fərman almış M.Hüseynov həmçinin iki çağırış SSRİ Ali Sovetinə, dəfələrlə Azərbaycan SSR Ali Sovetinə deputat seçilib.

Bir faktı da qeyd edək ki, keçmiş SSRİ-də memarlıq siyasətin əsirinə çevrilmişdi. Ona görə 40-cı illərdə Hüseynov formalizm, 60-cı illərdə bər-bəzəyə, 70-ci illərdə isə yenə də milli ənənələrdən geri çəkilməyə görə tənqid olunmuşdur. O isə heç bir iradə və təşqdə fikir vermədən tikməkdə davam etmişdi. Bu illərdə memar tərəfindən bir-birinin ardınca yeni şedevrlər yaradılmışdır. Həmin dövr bitdikdən sonra M.Hüseynov yenidən tənqiddə məruz qalmışdır. Bu isə arzuolunmaz nəticələrə gətirib çıxarmışdır. Elmlər Akademiyasının binası qülləsiz, dekorsuz, karnizlərsiz, gerbsiz qalmışdır. Ustad çəşqinliq içərisində vurnuxmuş və o, 7 il heç nə tikməmişdir, yalnız abidələr yaratmışdır: S.Vurğun, M.Füzuli, Rudəki, Lenin, K.Marks və sairə. Daha sonra o, bir-birinin ardınca təmtəraqlı mehmanxanaların layihələrini verir. 1963-cü ildə "Azərbaycan", 1965-ci ildə "A b ş e r o n", 1967-ci ildə "Moskva" və sairə.

Mikayıl Hüseynov 1985-ci ildə İngiltərə Kraliçası II Yelizavetanın himayəsi altında Böyük Britaniya və İrlandiya Kral Asiya İcmasının fəxri üzvü seçilmişdir.

2015-ci ildə Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə M.Hüseynovun 110 illik yubileyi keçirilmişdir. Dövlətimizin başçısı 2022-ci ilin 8 oktyabrında Bakı şəhərində görkəmli memarlar Mikayıl Hüseynovun və Sadıq Dadaşovun birgə abidəsinin ucaldırılması haqqında sərəncam imzalamışdır.

Görkəmli alim, akademik M.Hüseynov memarlığımızın və incəsənətimizin inkişaf yollarını qəlbində yanan məşəlin nuru ilə işıqlandırmışdır.

İradə ƏLİYEVƏ,
"Azərbaycan"

dəyişmişdir. Mikayıl isə sənət yolları ilə irəliləyərək yüksəkliklərə çatmış, zirvə dalınca zirvə fəth etmişdir.

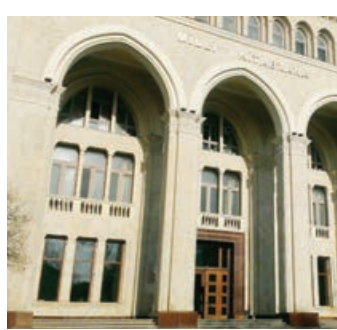
Hələ gənc yaşlarında Sadıq və Mikayıl Şirvanşahlar sarayının dəqiq ölçülərini apararaq kompleksin aydın, görümlü, müasir şəklini yaradırlar. Eyni zamanda dahi Nizaminin abidəsi layihəsinin müsabiqəsində iştirak edib birlikdə mükafata layiq görülmürlər.

Bakıda Hökumət Evinin layihəsi ilə bağlı müsabiqə hər iki memarın yaradıcılığında xüsusi mərhələ olur. Burada bir sıra görkəmli memarlar da iştirak edir. İki gənc layihədə qarşıya qoyulan əsas məqsədi parlaqlığı ilə açıb gözəl bir memarlıq əsərinin layihəsini yarada bilirlər. Burada memarlığın milli xüsusiyyətləri ilə müasir dövr həmahənglik təşkil edirdi. Lakin məlum səbəblərdən həmin layihə təsdiqlənmir. O zaman münisflər heyəti Moskvada otururdu. Onlar müsabiqədən

sonra qərara gəlirlər ki, birinci yer Lev Rudnevə verilsin. Mikayıl Hüseynovun Azərbaycanda aparılan geniş inşaat işlərinə qoşulması əsasən 1930-cu illərə təsadüf edir. Bu dövrdə memar Bakının müxtəlif rayonlarında tikilmiş bir sıra binaların layihələrini verir və səhsiz-hesabsız memarlıq əsərlərinin müəllifinə çevrilir. M.Hüseynov 250 layihədən az qala 200 bina tikmişdi. Bunların da ha-

mısı həyatda özünü doğrultmuşdu. Bu, misilsiz bir məhsuldarlıq idi. Nizami adına Azərbaycan Ədəbiyyatı Muzeyi, "Nizami" kinoteatrı, M.F.Axundzadə adına Mərkəzi Kitabxana, bir sıra mehmanxanalar, Elmlər Akademiyasının kompleks şəhərciyi Mikayıl Hüseynovun onilliklərlə boyu gördüyü işlərin yalnız bir qismidir.

1985-ci ilin yazında Londonda İngiltərə Memarları Kral İnstitutunun təşkil etdiyi "Bakının memarlığı" sərgisində böyük sənətkarın Azərbaycanın paytaxtının müasir görkəminin formalaşmasında və yeni memarlıq məktəbinin yaranmasında xüsusi rol qeyd edilmişdir. Bu sərgidən sonra İngiltərə memarlarının xahişi ilə Bakının keçmiş "Xalqlar dostluğu sarayı"nın maketi

adı da fədakar yaradıcı əməyi, gərgin zəhməti, əməksevərliyi ilə qazanmışdı. Bakının küçələrini gəzərək neçə-neçə möhtəşəm tikilini yaradan müəllifin istedadının, zövqünün, əməyinin, ağılının izlərini aydın görürük. Bu binalar 1905-ci ilin aprelində, bir bahar günündə Bakıda dünyaya göz açmış və 90 ilə yaxın yaşamış memar Mikayıl Hüseynovun həm də yaradıcı irsinin nişanələridir.

Hüseynqulu xanın nəslindən olan bu memar, həqiqətən, zəngin ənənələrə malik bir ailədə böyümüşdü. Atası Ələsgər neftçi olmuşdu, yüksək daxili mədəniyyətə malik, qəlbən, ruhən ziyalı bir insan idi. Bu zadəgan nəslinin nümayəndəsi inqilabi təlatümlərə və əmlakını mənimsəmiş qohumlarının satqınlığına dözməyərək 1920-ci ildə vəfat etmiş və həyat yoldaşı Fatiməni üç uşaqla tək qoymuşdu. Mülklərini və gəmilərini yeni hakimiyyət mənimsəmişdi. Ona görə də ailə yalnız öz gücünə arxalanıb yaşamağı idi. Mikayıl gələcək sənəti ilə bağlı sanki Tanrı vergisi verilmişdi. O, ətraf ələmi dərk etməyə başlayandan rəsm çəkir, kağız üzərində müxtəlif bədii formalar yaradırdı. 15 yaşında o artıq çertyojçu kimi işləyib pul qazanırdı.

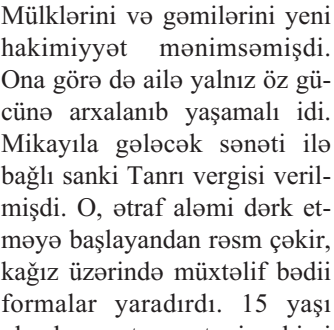
1920-ci ildə asanlıqla İncəsənət Məktəbinə, sonra isə Azərbaycan Politexnik İnstitutunun təzəcə açılmış Memarlıq fakültəsinə daxil olmuşdur. Xoşbəxtlikdən məktəb yoldaşı Sadıq Dadaşovun da bu sənətə meyli vardı. Azərbaycan memarlığının banilərindən olan akademik Sadıq Dadaşov M.Hüseynovdan dörd gün əvvəl dünyaya gəlmişdi. Seçimlərinin eyniliyi həmyaşıd olan bu gəncləri ömürlük birləşdirmiş, onlar sədaqətli dost və həmkar olmuşdular. Hətta ilk dövrlərdə eyni əsəri birlikdə işləmişdilər. Sonra onların qohumluq əlaqələri də yaranmışdı. Sadıq Mikayılın bacısı Leyla ilə ailə həyatı qurmuşdur. Lakin çox təəssüf ki, Sadıqın həyat yolu tez qırılmışdır. O, 1946-cı ildə dünyasını

adı da fədakar yaradıcı əməyi, gərgin zəhməti, əməksevərliyi ilə qazanmışdı. Bakının küçələrini gəzərək neçə-neçə möhtəşəm tikilini yaradan müəllifin istedadının, zövqünün, əməyinin, ağılının izlərini aydın görürük. Bu binalar 1905-ci ilin aprelində, bir bahar günündə Bakıda dünyaya göz açmış və 90 ilə yaxın yaşamış memar Mikayıl Hüseynovun həm də yaradıcı irsinin nişanələridir.

Hüseynqulu xanın nəslindən olan bu memar, həqiqətən, zəngin ənənələrə malik bir ailədə böyümüşdü. Atası Ələsgər neftçi olmuşdu, yüksək daxili mədəniyyətə malik, qəlbən, ruhən ziyalı bir insan idi. Bu zadəgan nəslinin nümayəndəsi inqilabi təlatümlərə və əmlakını mənimsəmiş qohumlarının satqınlığına dözməyərək 1920-ci ildə vəfat etmiş və həyat yoldaşı Fatiməni üç uşaqla tək qoymuşdu. Mülklərini və gəmilərini yeni hakimiyyət mənimsəmişdi. Ona görə də ailə yalnız öz gücünə arxalanıb yaşamağı idi. Mikayıl gələcək sənəti ilə bağlı sanki Tanrı vergisi verilmişdi. O, ətraf ələmi dərk etməyə başlayandan rəsm çəkir, kağız üzərində müxtəlif bədii formalar yaradırdı. 15 yaşında o artıq çertyojçu kimi işləyib pul qazanırdı.

1920-ci ildə asanlıqla İncəsənət Məktəbinə, sonra isə Azərbaycan Politexnik İnstitutunun təzəcə açılmış Memarlıq fakültəsinə daxil olmuşdur. Xoşbəxtlikdən məktəb yoldaşı Sadıq Dadaşovun da bu sənətə meyli vardı. Azərbaycan memarlığının banilərindən olan akademik Sadıq Dadaşov M.Hüseynovdan dörd gün əvvəl dünyaya gəlmişdi. Seçimlərinin eyniliyi həmyaşıd olan bu gəncləri ömürlük birləşdirmiş, onlar sədaqətli dost və həmkar olmuşdular. Hətta ilk dövrlərdə eyni əsəri birlikdə işləmişdilər. Sonra onların qohumluq əlaqələri də yaranmışdı. Sadıq Mikayılın bacısı Leyla ilə ailə həyatı qurmuşdur. Lakin çox təəssüf ki, Sadıqın həyat yolu tez qırılmışdır. O, 1946-cı ildə dünyasını

adı da fədakar yaradıcı əməyi, gərgin zəhməti, əməksevərliyi ilə qazanmışdı. Bakının küçələrini gəzərək neçə-neçə möhtəşəm tikilini yaradan müəllifin istedadının, zövqünün, əməyinin, ağılının izlərini aydın görürük. Bu binalar 1905-ci ilin aprelində, bir bahar günündə Bakıda dünyaya göz açmış və 90 ilə yaxın yaşamış memar Mikayıl Hüseynovun həm də yaradıcı irsinin nişanələridir.

Hüseynqulu xanın nəslindən olan bu memar, həqiqətən, zəngin ənənələrə malik bir ailədə böyümüşdü. Atası Ələsgər neftçi olmuşdu, yüksək daxili mədəniyyətə malik, qəlbən, ruhən ziyalı bir insan idi. Bu zadəgan nəslinin nümayəndəsi inqilabi təlatümlərə və əmlakını mənimsəmiş qohumlarının satqınlığına dözməyərək 1920-ci ildə vəfat etmiş və həyat yoldaşı Fatiməni üç uşaqla tək qoymuşdu. Mülklərini və gəmilərini yeni hakimiyyət mənimsəmişdi. Ona görə də ailə yalnız öz gücünə arxalanıb yaşamağı idi. Mikayıl gələcək sənəti ilə bağlı sanki Tanrı vergisi verilmişdi. O, ətraf ələmi dərk etməyə başlayandan rəsm çəkir, kağız üzərində müxtəlif bədii formalar yaradırdı. 15 yaşında o artıq çertyojçu kimi işləyib pul qazanırdı.

1920-ci ildə asanlıqla İncəsənət Məktəbinə, sonra isə Azərbaycan Politexnik İnstitutunun təzəcə açılmış Memarlıq fakültəsinə daxil olmuşdur. Xoşbəxtlikdən məktəb yoldaşı Sadıq Dadaşovun da bu sənətə meyli vardı. Azərbaycan memarlığının banilərindən olan akademik Sadıq Dadaşov M.Hüseynovdan dörd gün əvvəl dünyaya gəlmişdi. Seçimlərinin eyniliyi həmyaşıd olan bu gəncləri ömürlük birləşdirmiş, onlar sədaqətli dost və həmkar olmuşdular. Hətta ilk dövrlərdə eyni əsəri birlikdə işləmişdilər. Sonra onların qohumluq əlaqələri də yaranmışdı. Sadıq Mikayılın bacısı Leyla ilə ailə həyatı qurmuşdur. Lakin çox təəssüf ki, Sadıqın həyat yolu tez qırılmışdır. O, 1946-cı ildə dünyasını